

WIEVAIDIK

Kaanepilt.

Meis kõigis on säilind lapseusku toonasest ajast, mil jõulupaigu ootasime pühat kuusetaati, õhtu laskudes arvasime kuulvat valgete inglite tiivasahinat ja tähtede hulgas arvasime tundvat Taevaisa kõikenägevat, usutlevat silma. Siis püüdsime olla kõigiti hääd lapsed, et jõulutaat mööda ei läheks meie lävest ja et inglid ei keelduks tulemast ja nägematult viibimast meiega kui küünlad süüdetud rohelisel kuusel. Valmistasime endid seespidiiselt ja välispidiiselt väärilt veetma kaunist jõuluaega ja palusime hardumuses Jõululast, et ta sünniks ka meie südames. Kõikehaarava hääduse, rahu ja me eneste uuestisünni sümbolina — nii ütleme nüüd. Sest nüüd on jõulutaat, valged inglid ja Jumala silm, mis säraks teiste tähtede keskel, muutund meie jaoks kauniks, sisurikkaks muinasjutuks. Kuid ega sellepärast jõuluaeg meie jaoks midagi ole kaotand oma võlust. Eks ole jõulukingid, kui vähenõudlikud need polekski, seda armsamad meile, et teame neid tulevat mitte jõuluvana päratumast kotist, vaid me endi omaste kõhnast pungast ja hoolitsevaist kätest? Eks jõulurahu saada meid nüüd sügavamalle enestesse ja eks jõuluküünlad valgusta meie teed teiste juure endiselt, pärast seda kui oleme saand mõistvamaiks, paremaiks, usaldavamaiks ja hõrnemaiks?

Süvendagu, puhastagu ja rõõmustagu meid kõiki needki jõulupühad!

KEVADIK

Noorsoo enesekasvatuse
ja elureformi ajakiri

№ 3

V aastakäik

1927/28

P. ČAIKOVSKI.

Kui laps veel o - - li Jee - sus Krist', üht
 roo - si pöö - sast ok - ka - list Ta o - mas
 ai - as kas - va - tas, sest roo - si pär - ga
 i - hal - das. Ent kui ju õi - si
 kan - dis roos, hulk juu - di lap - si o - li
 koos. Nad ki - sal ae - da töt - si - vad,

V. ERNITS.

Ameerika noorpõlve ideaalidest.

Ameerika on kultuuriliselt noor maa, selle rahvas kultuuriliselt, isegi bioloogilisena rahvastese-guna noor rahvas. See rahvas omab palju nooruse jooni: see on tundeline, elav, energiline, otsekohene, isegi impulsiivne, ettevõtlik, suuri tegusid, suuri ettevõtteid ja suuri žheste armastav. See rahvas hindab noorust kõrgelt, see rahvas tahab ise noor olla vanuseski. Hiljuti Ameerikas peetud üleilmlisel karskuskongressil kõneles üks Ameerika üliõpilaskarsussekretäridest, Lofton S. Wesley, muu seas järgmist: „Noored pole kunagi nii nähtaval seisukohal olnud, kui praegusel ajal. Igäüks kõneleb noorusest, püüab kõnelda nagu noor ja näida noorena. Vanad mehed kannavad põlvpükse ja vanaemad värvivad ja puuderdavad end, kannavad lühikesi kleite ja laiaservaga kübaraid ja lähivad ekskursioonidelle tütre-tütardega, lootes, et neid peetakse õdedeks.“

Ameerika noorpõlve ideaalid on vist

lähemas ühenduses üldrahva ideaalidega kui kusagil mujal maailmas.

Ameerika noorpõlve ideaalide esikohal asub kahtlemata *t e r v i s*. Ei tea, kui teadlik on sellest iga Ameerika noor, kuid tegelikult on see nii. Kogu Ameerika elukorraldus on tervem kui meil. Ameerika elukorralduses on näiteks temperatuur alati ühekõrgune, pea igalpool vannitoad olemas alati saadava külma ja kuumaga vee-ga. Söögid ja joogid on Ameerikas kahtlemata paremad, kui meil ja mujalgi; seda võimaldab oskus ja jõukus. Tööd tehakse Ameerikas kõva pingutusega, mis keha ja muskleid arendab, siiski kahjulikkude liialdusteta. Spordil on Ameerikas üldiselt aukoht, ja noorsoo jaoks on ta üks olemiseeldusist, nagu sellest tunnistavad muu seas Ameerika ülikoolide määratunud spordistaadionid, millised ületavad isegi endise Rooma Kolosseumi. Samuti on teistel koolidel, YMCA'del ja YWCA'del (noorte meeste ja naiste kristlikul ühingul) ja isegi kirikul toredad spordisaalid, linnades hulk mänguplatse lastele iga-

suguste vabalt tarvitavate kiikede, redelite, telingite, liulaskerennidega jne., ja spordiplatse vanemaile. Isegi koduse võimlemise eest on teravõtteliselt hoolitsetud: Ameerika suurim elukinnitusselts, Metropolitan Life Insurance Company, olles huvitetud oma liigete ja kogu rahva terveolekust, saadab iga hommikul teatud kella aegu raadio kaudu kõigile asjast huvitatuile võimlemisjuhatusi, komandot ja saatemuusikat, mille tõttu hommikune võimlemine muutub suurel hulgal inimestel loomusunniliseks harjumuseks. Sel ei jää hääd tagajärjed loomulikult tulemata.

Mil määral sport Ameerika noorsoo, tütarlastegi meeli valdab, näitab seegi, et mõnigi Ameerika kooliplika tahaks poiss olla, et võida pokside. Olen ise näind 10—12 aastaseid plikasid New-Yorgi eeslinnade tänavail poistele sobivaid spordinumbreid sooritamas.

Terviseideaaliga ühenduses on loomulikult karskusiideaal. See on Ameerika noorsoo kaugelt suurema enamiku ühisideaaliks. Selle levitamise eest hoolitsevad kõik koolid, andes juba mitukümmend aastat karskusõpetust tervishoiuõpetusega ühenduses, sellekohaste erisääduste alusel. Selle levitamise eest hoolitsevad ka mitmesuguste kirikute pühapäevakoolid, noorte organisatsioonid, YMCA'd, YWCA'd, naiskarskusorganisatsioonide, goodtemplarite ja teiste karskusorganisatsioonide noorteosakonnad, ülikoolide ja kolledžite (alamaastmeliste ülikoolide ja eelülikoolide) vaheline keelusäädusliit (Intercollegiate Prohibition Association), Lincoln-Lee Leegion algkoolides ja teised organisatsioonid.

Kolledžitevaheline Keelusäädusliit on omal ajal avaldand otse ameerialikku tegevust. Ta on ennekeelusäädusajal, a. 1900—1919, kasvatand 125000 üliõpilast keeluseadusvõitluseks, esitand karskusküsimuse keskmiselt 100000 üliõpilasele aastas, korraldand karskusküsimusi ja õpinguid ja vaidlusrühme 210 ülikoolis — kolledžis, soetades ka vastavat kirjandust. Tal oli osakundi iga aasta 200 kuni 365 ülikoolis ja kolledžis. Ta korraldas hulga üliõpilaskõnevõistlusi ja umbes

10000 üliõpilaskarskuskõnet 300000 kuulajalle. Ta pani tegevusse karskustöös ainult üliõpilaste keskel 1730 kaasvõitlejat ühel ainsal aastal. Üliõpilased kuivatavad kohaliku keelusääduse kaudu mõnegi linna ja aitasid suuresti kaasa üldkeelusääduse maksmapanekulle.

Pääle keelusääduse maksmapaneku on Kolledžitevahelise Keelusäädusliidu pääülesandeiks ühelt poolt mobiliseerida Ameerika üliõpilasi keelusääduse kaitseks ja selgitamiseks rahvahulkades, teiselt poolt aga keelusäädusmõtte levitamiseks üle kogu maailma, eriti Ameerikas õppiva 95 rahvusest päritoleva 10000 välismaalase üliõpilase kaudu. Nendega peetakse erilist kontakti, neile korraldetakse hästi auhinnatud võistluskirjutusi karskusalalt ja asutatakse nende keskel üliõpilaskarskusorganisatsioone, et nad hiljemini karskuspropagandistidena üle kogu maailma tegutseksid.

Ka üleilmilise üliõpilaskarskusliikumise päätoeks on Ameerika Kolledžitevaheline Keelusäädusliit, nii hästi rahaliselt kui vaimliselt. Üle kogu maailma on üliõpilaskarskusringkundes tuntud selle ajakiri „The International Student,“ samuti ka muu üliõpilaskarskustöösse puutuv kirjandus. Ka on Ameerika Kolledžitevaheline Keelusäädusliit palju kaasa aidand üleilmiliste üliõpilaskarsuskongresside hääks kordaminekuks, eriti III kongressi puhul Tartus 1926 a. meie Üliõpilaskarskusühenduse kohapäälisel korraldusel. Kõigil sellest kongressist osavõtjail on elavalt mees selle liidu pääsekretäri Harry Warneri sümpaatne kuju.

Lincoln-Lee Leegion on suurim algkooliõpilaste karskusliit maailmas, üle 6 miljoni liikmega. Selle liidu asutaja on ühtlasi Ameerika Kõrtsitevastase Liidu (Anti-Saloon League) asutaja, praegu üks üleilmilise Alkoholi vastase Liidu esimeestest, hallpää karskusveteraan Dr. Howard Hyde Russell, üks suurimaid idealiste maailmas. See liit vastab pääjoontes meie ja teiste maade lootusühinguile, mida pääasjalikult keskkohast juhitakse. Tõin Ameerikast kaasa selle

liidu toredaid liigete töotuskaarte, seinapilte, illustreeritud lastekirjandust, programmivihke jne.

Kõigi nende organisatsioonide tegevuse tagajärjeks on, et karskusideaal on saand Ameerika noorsoo aatelisteks raudvaraks, võiks öelda isegi kõigeharilikumaks eluharjumuseks. Üksikuid väljavõtteid sellest ju esineb, eriti praegu, kus mõned arenematud kihid ja isikud Ameerikas oma mehisust keelusääduse rikkumisega arvavad näitavat. Niisugust „mehisust“ osutavat mõnel korral mõned üliõpilasedki, kuid need on siiski väljavõtted üldreeglist.

Tervisest ja üldisest hääolekust järgneb optimism, mis omane kogu Ameerikalle, eriti Ameerika noorsoole, kes kahtlemata murrab vist küll väga vähe pääd „neetud küsimustega,“ nagu seda sageli mujal tehakse. Ameeriklase, noorel või vanal, on enesel võrdlemisi hää olla, ja selle tõttu on ta ka võrdlemisi häätahtlik kaaskodanikkude, isegi loomade vastu.

Tervisest, optimismist ja jõuküllusest järgneb suur ettevõtlikkus ja julgus, suurte eluideaalide püstitamine ja nende poole järelejätmata püüdmine, olgu neiks ideaaleks kas kõrgemad vaimlised püüded või ka maapäälne rikkus, maapäälised materiaalsed saavutused. See elu ideaalide suurejoonelisus on omane eriti noorsoole, kellel on küllalt suuri eeskujusid, kes on oma elutöö aland mittemillestki ja on selle viind ülesaimamata aatelite kõrgusteni või ka dollarmiljarditeni, enneolemata tehniliste saavutusteni ja leidusteni. Ford, Edison ja hulk teisi pole Ameerika noortele mitte ainult nimed — need on elavad eeskujud, kelle vääriliseks tahaksid saada nii paljudki Ameerika noored.

Prof. Van Dyke kirjutab omas ülihuvitavas teoses „The Spirit of America“ (Ameerika vaim), polevat õige, et iga karjapoiss võib Ameerikas presidendiks saada. Küll olevat aga õige, et iga karjapoiss võib presidendiks saada, kui ta seda suudab. Suutmine oleneb aga pääasjalikust tahtest ja enese võimete arendamisest — ja

see on üks Ameerika noorpõlve suurimaid ideaale.

Pea üleilmliselt tuntud Rootsi haridustegelane, põhjamaade õpingide isa Oscar Olsson, kes on uurind ka Ameerika haridusolusid, tähendas hiljuti minu Philadelphias olles ühel koosviibimisel: ameeriklaste ideaaliks olevat ennem better living (parem elamine), kui better life (parem elu). O. Olssonil on siin omajagu õigust, sest hääelu saavutamine on Ameerikas muutund tõesti niivõrd üldiseks püüdeks, et selle võimalikkude pahede eest on mõtleavamad kaaskodanikud mitmel korral omi kaasmaalasi hoiatand, muude seas alles hiljuti president Coolidge. See hääelu saavutamise püüe avaldub kogu hariduselus, ka noortegi püüdeis, muutudes kahtlemata nende ideaaliks, kuigi maapäälseks, võrdlemisi kergesti saavutefavaks. Maanoorte jaoks on asutetud määratu hulk põllumajanduslikke klubisid, väga kummaliste alajaotustega, näit. seaklubid (pig clubs, s. o. seakasvatuskubid) koduaiaklubid, kartuliklubid, maisiklubid, kanaklubid, lambaklubid, kodumajanduskubid, õmbluskubid jne. Linnanoored selle vastu harrastavad tehnikat, raadiot, autosid, lennuasjandust jne.; üheks suurimaist noorte ideaalkangelasist on kahtlemata hulljulge üleokeaanilendur Lindbergh. Ühiseks noorsoo ideaaliks on aga tööoskus, tööviljakus (efficiency), iseseisvus (help yourself — aita iseennast!). Isegi dollarmiljardäärde pojad algavad sageli oma elu maast madalast, paljaste kätega, ainult oma oskuse, julguse ja töökusega.

Ka noorte poliitilised ideaalid on sarnased üldameeriklaste omadega: demokraafia, rahvalisus, isetegevus, igasuguse välisurve ja diktatuuri eitamine. Ameerikas on täitsa võimatu niihästi fašistlik kui ka kommunistlik diktatuur, sest vist küll 99% kogu Ameerika rahvast, niihästi töölised kui kapitalistid ja kodanlased oleksid järsult selle vastu.

Tegelikust poliitikast ei võta aga Ameerika noored alla 21 aastat osa,

nagu igal maal, kus loomulikku poliitilist elu elatakse ja kus täiskasvanute hulgas leidub küllalt poliitikategelasi. Küll aga on Ameerikas noortel omi vabariike, kus nad ise omi asju korraldavad, samuti nagu omis harilik organisatsiooneski. See on parim ettevalmistus tõsiselle poliitilisele tegevusele pääle täisealisuse saavutamist.

Ameerika üldhariduslik ideaal on kõrgem kui mujal. See on nimelt haridusdemokraatia, s. o. vaade, et haridus peab kõigile kättesaadav olema, et ei pea olema inimeste vahel üldhariduslisi vahesid, vaid ainult erivõimete ja erioskuste vahed. Mõnes osariigis ongi keskharidus pea sunduslik, näit. Kalifornias, kus koolisundus kestab 18 eluaastani, s. o. keskkooli lõpetamiseni. Ülikooliharidus on Ameerikas üldisem kui Eestis (6,75 üliõpilast 1000 elaniku kohta, Eestis alla 5), ja keegi ei kaeba üliõpilaste liigrohkuse üle. Ülikooli haridus isenesest ei anna aga Ameerikas mingisuguseid erilisi eesõigusi, vaid seda annab ainult isiklik oskus, kuna ülikooliharidus üldiselt tähendab umbes sedasama, mis meil keskharidus. Ülikool iseenesest koosneb kahest osast: üldhariduslikku laadi kolledžitest erialadel, ja puhasteaduslikku laadi kõrgemast osast, n. n. graduateeritute koolist (graduate school), mis vastab umbes meie edesiõppimisstipendiaatide korraldusele, ainult selle vahega, et Ameerika graduateeritute kool on vaba igale andekalle edesiõppijalle.

Nii on Ameerika noortel õige avatud võimalused omade haridusideaalide teostamiseks, ja nad kasutavad neid võimalusi rikkalikumalt, kui kuski mujal.

Ameerikas on juba üle pooleteiseaasta aasta maksev täielik usuvabadus. Sellele vastavalt on usu elu Ameerikas elav, ja vastavalt üldiselle hääolule on ka usk humaanne, elurõõmus. Ameerika Eesti teadusmees Dr. P. A. Speek seletas nende ridade

kirjutajale, Ameerikas ei kujutletavat Jumalat mitte kurjana, vihasena kättemaksjana, vaid õige häätahtlikuna sõbrana, kes inimestele aina hääd soovib ja neid igapidi aitab, kui nad tema tahtmise järele korralikult ja ausalt elavad; vastasel korral aga läheb inimestel niikuini halvasti, nagu nad seda isegi hiljemini näevad.

Elav usu elu mõjub noortesegi. Kõik Ameerika kirikud korraldavad noorte jaoks pühapäevakoole (neis on praegu 17500000 õpilast 2000000 õpetaja juhatusel), noorte seltse, kirjastavad ütlemata hääd, rikkalikult illustreeritud noorte usulist kirjandust, korraldavad viimasel ajal isegi noorte omavahelisi tutvumisõhtuid (get-acquainted party), võttes nii isegi noorte armastusarkamisaja oma hoole alla, kõrvaldades sellega kahtlemata nii mõnegisuguseid ebanähtusi ja võttes kirikulle uusi sõpru, uusi perekundi liigeteks, kes isegi oma perekunnaõnne eest on tihti tänu võlgu kirikulle.

Harilikult arvatakse, et Ameerikas puuduvad kõrgemad, filosoofilised elu-ideaalid, et Ameerikas elatakse ainult dollarille ja elumõnudele. See pole siiski õige. Ameerikas on oma filosoofia, on inimesi, kel on filosoofilisi ideaale — võib olla küll vahest vähem, kui mõnel muul maal. Ameerika filosoofia kannab aga küll teist laadi, kui Euroopa oma: see on ennetahete, teo, kui mõtte filosoofia. Ameerika filosoofia on elurõõmus, elujaatav, optimistlik. See filosoofia on omane Ameerika noorusellegi, suurtes hulkades vahendituna, inimese vaimlisest sisemusest hoovavana elukäsituseks, üksikute, valitumate juures selgemõistelisemana filosoofilisena ilmavaatena.

Ameerika nooruse ideaalide mõju-piirkunnaks pole mitte ainult Ameerika. Need kanduvad Ameerika mõjuna kogu maailma ja aitavad seda kahtlemata lähendada üldiselle inimkonna vaimlise ja kehalise nooruse ideaalile.

Sophokles.

(496—405 e. Kr.)

Sophoklese elu ja tegevus langeb antiikse kultuurajaloo huvitavamasse ja tähtsamasse ajajärku — Ateena tõusu- ja hüilgeajajärku. Kuivõrra viimane osutub tähtsaks Euroopa kultuuri loomise ja edesiandmise seisukohalt, seda pole võimalik paari sõnaga küllaldaselt väljendada. See oli aeg, mil Ateena rahvas igavese kestvusega väärtusi lõi nii vaimlises kui ühiskundlik-poliitilisel alal, mil elu probleeme konstateeriti ja neid lahendada püüti. Ateena kujundab V sajandil riigi, kus valitseb kooskõla üksiku isiku vabaduse ja riigi huvide vahel, kus saavutatud tasakaal vaimliste ja poliitiliste väärtuste vahel, kus poliitika ja moraal, need „kõige sügavamad ja tugevamad natsionaalse ja individuaalse elu jõud“, võisid areneda käsikäes ühise paleuse — täiusliku riigi ja täiusliku kodaniku kujundamise sihis.

Sellesse ajajärku langeb ka kõige suurem antiikaja pärandus maailma kirjandusele — kreeka tragöödia. Selle kolm parimat ja kuulsamat esitajat — Aischylos, Sophokles, Euripides — elasid kõik V sajandil ja kuulsustasid oma surematute teostega Periklese-aegset Ateenat. Meid huvitab siinkohal vaid tragöödiakirjanik

Sophoklese elu ja tegevus, kusjuures nende ridade kirjutajal võimalik on selles lühidas kirjutises vaid mõnda üksikut külge rõhutada.

Sophokleses on vististi alati nähtud kõige puhtamat oma ajajärgu esitajat. Tema moraalne tõsidus, tema ilmavaate kindlus ja tema uhke eneseteadvus, kas pole need jooned iseloomustavad Ateena

tolleaegse elu kohta üldse? Ja kas ei tagand just need iseloomujooned Sophoklesele seda poolehoidu, mida ta kasutas oma rahva lemmikuna kogu oma pika elu kestes Aischylos oli sunnitud ühel võistlusel loovutama temale esimese auhinna, kõnelemata Euripidest. See Sophoklese edu oma kaas-aegsete juures näitab selgesti, et meie eestkäit just tema tragöödiates leiame kreeka elu ja ilmavaate peegelduse V sajandi keskpaigu.

Sophoklese ilmavaate nurgakivi on tema kõikumatu usk kreeka traditsioonilistesse jumalaisse ja

selle elukorra õiglusse, mida jumalad maa peal teostavad. Inimese ülesanne aga seisab selles, et jumalate määratud teed käia, isegi siis kui see tee inimese läbi raskete kannatuste juhib, läbi kannatuste, mis mõnikord näivad isegi ülekohtused olevat. Vaadeldes tema „Kuningas Oidipust“, seda vististi kõige põrutavamalt tragöödiat maailma kirjandu-

Sophokles.

ses. Selle kangelane Oidipus on õiglane ja jumalakartlik mees. Ta ei ole end teadlikult mitte miskisuguse süüga koormand. Oma võimsa mõistuse abil on ta endale võitnud kuningatrooni Teebai riigis, kus ta valitseb õnnelikult juba mitmendat aastat. Ning sääl segab end tema ellu saatuslik võim, pigemini saatus ise, purustab ta elu täielikult, röövib talt isegi silmavalguse ja saadab ta kerjusena uutele kannatuse radadelle. Me peaksime küsima, miks on saatus — moira — just teda süütu valind, kuid Sophoklesele näib isegi sarnase küsimuse asetamine lubamatu olevat. „See on jumalate tahe ja keegi surelik ei või neid sundida“. Jumalate teed on väljaspool inimlikke mõõdupuid ja inimese ülesandeks on neid käia igal juhtumisel. Kindlasti Sophokles teadis, millise pooldamise osaline oli just selline ilmavaade rahva seas. See pärast ei loe ta ka üksiku inimese saatus seevõrra tähtsaks, et selle pärast kõigutama hakata noid „igavesi säädusi, mille kohta keegi ei tea, mis ajast saadik nad on olemas“. Ning kui tragöödia lõppvärsses Oidipus, pääle selle kui ta hirmsa saatuse vande ise enda kallal on täide saatnud, mõtet väljendab, et mitte ükski surelik end enne ei või õnnelikuks pidada, kui ta pole välja jõudnud elu piirini, siis on need sõnad lõppakkord tragöödia päämiselle juhtmõttele: jumala vägevus ühelt, inimese nõrkus teiselt poolt.

Võiks arvata, et sarnane elukäsitlus nii Sophokleses kui tema kaasaeglasel pessimistlikku ellu suhtumist oleks võind, õieti isegi oleks pidand põhjustama. Kui inimelu on nii kõikuv ja ebakindel, olles rippuv mingisugusest väljaspool inimlikku taipu ja arusaamist asuvast jumalate tahtest, mis teinekord lausa ülekohtune, kas on siis veel mõtet inimelul üldse? On kindel, et sarnased küsimused võisid tekkida ja me teame, et nad tekkisidki. Ja kuigi ei puudund säärased, kes sellest küsimusest elu sisu ja mõtte kohta omad järeldused tegid, siis teame omefi, et ei Sophokles ega ka valdav enamik tema kaasaegseist niisugust küsimuse lahendust ei pooldand. Nii nagu juba VI s. Ateena

riigimees ja luuletaja Solon meelt ei heitnud, kui ta nägi, et ta töö vilja ei kandnud, vaid uskus, kuigi tormid teinekord maad laastavad, siis ikkagi nad laiali ajavad pilved, et kevadpäike uuesti võiks kogu omas valguses särada, nii ei heitnud meelt ka Sophokles, vaid oli veendund, et jumalate säätud piires inimesed siiski suuri võimalusi omavad. Seega on arusaadav tema uhke väljendus inimese võimete kohta, mille leiame tema tragöödias „Antigones“: „Palju leidub looduses vägevust, ja siiski pole midagi vägevamat kui inimene“. Looduses on inimene selle oma vägevuse maksma pannud, ta valitseb merd ja maad; ta on loond keele ja seadused; tormi ja sadude vastu oskab ta end kaitsta, — ning ainult surma vastu ei leia ta abinõu. Nii sisaldab Sophoklese ilmavaade, elus valitsevale ülekohtule ja raskustele vaafamata, midagi tervet ja positiivset. Sophokles võtab elu nagu see tõepoolest on; ta ei loo endalle illusioone, vaid arvestab realsust täielisel määral. See positiivne suhtumine tõsiellu on kindlasti omane ka kogu Sophoklese ajajärgule ning näitab, kuivõrra terve ja värske kreeka kultuur sel ajal oli. Pessimism, kui ta muutub üldiseks nähtuseks, on alati vaibuvate aegade tunnus. Optimism ja positiivne vaade elule seevastu viivad kindlalle tõusule.

Sophoklese elutraagika, kui ta seda ise kunagi on tunnud, ei seisa mitte selles, et ta elus raskusi ja ülekohtu leidis, vaid selles, et ta oma elu lõpul nägema pidi, kuid Ateena elus tekkisid voolud, mis olid tema ilmavaatele otse vastupidised. Tema kui terve ilmavaatega inimese kõrvale astub sajandi II poolel võistlejana skeptik Euripides. Ateena alistus uutele vooludelle. Kuid samagi Ateen varises sajandi lõpul jäädavalt kokku.

Sophokles ei saand enam näha oma kodulinna varisemist. Aasta varem, pääle selle kui ta ateenlaste viimset võitu Peloponnesose sõjas veel oli kaasa eland, suri ta kõrges vanaduses. Ta kaaskodanikud määrasid talle kui heeroosele kultuse Akropolise jalal. Tundub nagu oleks see olnud mitte ainult Sophoklese, vaid ka kogu Ateena hiilgeaja kangelastus, mille kehastuseks ta oli.

Muljeid karskusnädalast Virumaal

I. Jõhvi kihelkunnas.

Upris sageli peatuvad mu mõtted möödunud karskusnädala mälestusil. Need nädala jooksul kogutud tähelepanekud ja elamused moodustavad igatahes helgema aja mu lähemast minevikust.

Asusin teele, pää täis mitmesuunalisi üksteisega ristlevaid mõtteid. Meeleolu ootuste põnevusest rahutu. Sõitsin ju põhja-rannikulle, Kohfla põlevkivi kaevanduse ringkunda, kus õitseb salajane piiritusevedu ja avalik arvamine on alkoholisõbralikum kui kuski mujal. Sellest kõigest olid sõbrad enne ärasõitu maalind kohutavaid pilte ja nende hoiatushääled kui ka kahetsusavaldused kumisesid veel kõrvus, kui raudruun tumeda ähkimisega — aegajalt hirnatahes, puristades — kihutas Narva poole. Kuid hoolimata noist aju-läbistavaist oodatavate sündmuste kujutelmest, sundisin enese rahulikku ja lohutusin mõttega, et eks minugi soonis voolab pisutki avantüristi verd.

Ent oleksin olnud tõepoolest närveköditavaid sündmusi januneja, peaksin nüüd tõdema vaid pettumusi: — ei juhtunud midagi erakorralist.

Kogu nädal möödus töö-meeleolu tähe ja vastastikuse mõista-tahtmise soovi all. Olid inimesed samuti edesirühkivad, paremusele püüdvad kui meiegi. Maalastele omane tüsedus, otsekoheus ja hingelikkus esinesid säälselgi inimesil meeldivaina momentidena. Võimaldus kindlasti sõbraliku ja ligidasema vahekorra saavutamine nendega kui see oleks mõeldav pinnapäälistund, materialiseerund linlastega, kelle kolmainuks on raadio-kino-sport. Ja ei puudund sääil karsklasigi (asutasin muuseas neli karskustoimkunda), kuid tarmukamad, suurema võitlustahte peegeldumisega näos kui enamik Taara-linna tänavail liiklevaist sama aadet teenivaist inimeksemplarest, kellest paljud sisendavad tuimunu,

väsinu, tihti isegi lootusetult ründaja mulje.

Sääil kogesin, et karskustööd mak-sab siiski teha, ja et teda võib teha rõõmuga, et ta pole mitte alati „tükitöö“, millesse on raske panna hinge. Tiivustas ja innustas kõnelejatki kaasaalavalt sädelevad noorte silmad ja rahulikult ning tõsiselt ettekantavat jälgivad vanemate inimeste näod. Läbirääkimised möödusid kas lõbusas keskustelus mõne topsisõbraga või asjalikkude küsimuste esitamises ja vastamises (Kuis täidetakse Ameerikas keelusäädust? Kust saab Eesti riik sissetulekuid alkoholi valmistamise ja müügi keelu puhul? jne.). Otsekohest vaenulikkust karsklaste vastu polnud kuski märgata. Sooviti koguni puhtsüdamlikult, et selliseid kõneretki tihe-mini korrataks (isegi igal kuul), sest aastase või kauema vaheaja jooksul hääbuvad saadud muljud ja kuuldud teadmised. Koos oldi tavalisti umbes 4 fundi.

Eriti on aga joonistund mu mälestusse õpetajate ja õpetajannade kujud, kellega mul tuli kokku puutuda. Tänu teile lahke vastuvõtu eest!

Õpetajaskund oli pea eranditult karske. Kustumatult on jäänd aga meelde ühe noore õpetajanna ütetus asutetud karskustoimkonna liikmeks astumise puhul: „See on minu kui õpetaja kohustus“ (täh. karskustõhe rakendumine). Oh oleks meil kõikjal sellised õpetajad, kes tunneksid endi kohustusi! Oh tiheneks meie intelligentsi read seesuguseist tüübest!

Ei saa nimetamata jätta ka õpetajaskunnas valitsevat soosingut radikaalsele vaimule ja erksust ning huvi kultuuriküsimuste vastu.

Oli kahju lahkuda nende inimeste seast!

Praegu sellele kõigele tagasi mõeldes, johtub kaastunne noile inimesile, kes tahaks küll välja rabeleda alkoholi tõrva-merest, kuid kes on nii kaugel karskustegelaste juhatavaist häälist,

kaugel igasuguseist vaimlisist liikumisist ja hariduslikult maha jäetud, unustatud (minu kõne-piirkunnas leidis üksainus 6-kl. era-alkkool — Kohtla kaevanduse lastele) ning seega karmide olude poolt mõistetud ürje tooma Alkoholi-Kuradille. Vidrik Olup.

II. Kadrina kihelkunnas.

ongilt Tapal. Maitse des postvankri luulet pikku kaunist Valgejõe, saabun läbi vihma-rahelume Saksi koolimajja. Minut hiljem arutan klassis väikestega alkoholi kahju. Meeldiv üllatus: ollakse teadlik.

Jääb vaid teadmisi avardad, süsteemi luua ja kindlamini laste teadvusesse sisendada. Mujal kõnelen lastele, et ühenduses on jõud, selgitades karskustöö vajadust ja korraldusi. Kui õpetajad õppeaineisse põimivad karskuse küsimusi, kasvavad noored veendund karsklasiks. Tootku seminarid kõlbliisi ja erksa südamega õpetajaid, kes tervendavad ümbruskunna! Neis kohis, kus õpetajad karskusmeelsed, edenes ka karskustöökundade asutamine ja kõnel (rahvale õhtul) oli eriti soe poolehoid (Udriku, Imastu, Mäda-pea).

Läbirääkimistel, mis koduse mugavuse tekitasid ning olid elavad ja viljakad eksiarvamiste lahendamise poolest, seletas keegi asunik: tema kõva viinur, aga see polla toond põrmugi kahju. Võtab pea pommi ja kodus naisel ümber kaela ning annab musu kah. Õnnelik naine, kel mees viinur?

Veidi teisiti teadsid teised: maha prassind isatalu ja venna vorstivabriku sissesääde, valget lakkund, muidu hääsüdamlilik, kukub praalima, seurab naist kirve ja püssiga. „Õnnelik“ kaasa põgeneb lapsi naabrite hoiule andes... Eestikodu miks põrgu? Kauaks?

Mööda Jõeperast. 1803 aastal siin nägi ilmavalgust suur arst, kes kirjutas „Viinakatku.“

Ja eemal Neeruti mäed, järved, Kallipoja künnivaod, Kreutzvaldi park.

Millised mõtted, millised tunded nende paikadega ühenduses!

Muinas-Eesti oli ka seesmiselt vaba, meie aga orjad. Saksa röövjunkrud õpetasid maarahva jooma, et temast elumahla imeda — viina eest ei ole ju viimnegi särk kallis. Seda sama arvab meie ajalgi enamuse (vaba eesti rahvas!) ja ohverdab silmapilgu tuludelle tulevase soo tervise ja eluõnne. Arusaadav, et niisugune seisukord kaua ei saa kesta! Maal on karskusmõttel usaldus, kuigi alkoholisõbralik ajakirjandus ja muud pahed väärarvamisi külivad. Väärarvamised kõrvaldetud, konkreet-selt esile toodud karskuse kasu ja liikumise areng, avanevad meeled aateile ja tegudelle, sest alkoholi kahju enamussele on tuntud, ainult kaheldakse karskustöö edus, millist kahtlust võimalik kergesti eemaldada.

Kadrina kihelkunnas juuakse keskmiselt, joomakombed sügavalle juurdund. Naabrid ei tule talguselle, kui viina ei anta. Hädaga proovi ise ka. Ühel pool imesteti, et mina karsklane olen, kuna üliõpilased tavaliselt Bacchuse jüngrid. Nähtavasti peeti sääal üliõpilasteks ainult korporante.

Minule andis ringreis uut jõudu; ja teadmine, et eesti üldine asi edeneb, aitas võita reisiraskused — külmetuse, palaviku ning muud isiklised ebamugavused, mis ju tühised suure eesmärgi ees. Kui igaüks veidi ohverdab, saab kokku palju.

Lüürilisi elamusi ei puudund, neid vahest võimalik aastate pärast sõnastada. Mul iseloom nagu luuletajal — elamusi suudan alles kaua hiljemini avaldada, seepärast see kirjeldus kannab paraku märkuste laadi...

Mööda Kadrinast. Tärklise vabrik. Kartulivedajad teenivat 1000 marka päevas. Seepärast nõudis küüdimees 5—6 km. sõidu eest 500 marka, öeldes pääle, et maad 10—12 km.!

Mäda-pea lahke rahvas. Mööda Rakvere lossi süngest varemeist. Keskaeg põrnitseb alla, aga ta pärandus — joomine — peab samuti varisema.

Eriline tänu härradelle Martin'ille, ja Avik'ulle, samuti soim tervitus kõigile kuulajatele, karskuse sõpradelle.

Jällenagemiseni! A. Kallits.

HAIID RAAMATUID

Neli noort auhinnatud romaani- kirjanikku.

Käesolev aasta on valmistand kirjan-
dusharrastajale erilise üllatuse: jutu-
kirjandusse on tekkinud terve rida uusi
noori jutustajaid ja nende teosed võist-
levad meie senise kirjanduse parimate
saavutustega. Kuna seni iga aasta tea-
tud arv noori sai raamatute autoriteks
luule alal, on tänavu noori autoreid
ilmund rohkesti jutustava proosa alal,
mida tuleb võtta täiesti edulise nähtu-
sena. Jutustuse või romaani kirjutamine
vajab suuremat enese koondust ja elu-
tundmist kui luuletamine.

Suurimaks kõneaineks on saand
need neli noort kirjanikku, kellele anti
kirjastusühisus „Looduse“ romaanivõist-
lustel I ja II auhind, nimelt A. Jakob-
son, M. Raud, R. Morn ja B. Al-
ver. Romaanivõistlus oli meil esimene
sellesarnane ettevõtte ja tema tulemu-
sed ka täiesti erakorralised. Ei loode-
tud sugugi auhinnasaajaiks noori, vaid
ammutegutsend vanemaid kirjanikke.
Ja seejuures ou üllatav, et needki noo-
red auhinnasaajad olid seni kirjanduse
alal täiesti tundmatud.

Esimese auhinnaga
krooniti August Ja-
k o b s o n'i suur romaan
„Vaeste-Patuste alev,“
mis osutub erakorrali-
seks nähtuseks meie
kirjanduses. Oma suu-
ruselt on ta eesti kir-
janduse kõige suurem
teos ja omalt sisult

võistleb meie parimate ja suuremate ro-
maanidega, nii Ed. Vilde „Mahtra sõja“ ja

„Prohvet Maltsvetiga,“ Tammsaare „Tõ-
de ja õigusega“ ning Metsanurga „Jäl-
jetu hauaga“. Tema autor, noor 23 aas-
tane üliõpilane on selle romaani läbi
üle õõ kuulsaks saand ja jääb ka kir-
janduslukkku edespidi püsima kui täna-
päeva sotsiaalsema romaani autor.

Huvitav on tähelepanna, et Jakobsoni
romaan on välja kasvand Pärnu Rääma
elust-olust ning autori isiklistest koge-
mustest. Vilde kirjutas oma suured
romaanid sellekohaste eeluurimuste jä-
rele, Tammsaarel tekkis tema suurteos
lapsepõlve mälestusist, Jakobson aga
lõi oma suurteose isiklisist kogemustest
ja tähelepanekuist. Seejuures on aru-
saadav, et Jakobsoni tegelased kannat-
avad teatud pinnapäälisuse all. Aja
ja aine lähedus ning autori noorus ei
või ju võimaldada kirjanikul täielikku
ülekasvamist ainest. Aga siiski jätab
ta raamat masendava mulje lugejasse,
sest noor kirjanik suudab oma tähele-
panekuid kirja panna, ilma et selle
juures neist kuigi palju läheks kaduma.
Jakobsoni jutu tegelased on ilma eran-
dita vaesed ja patused — joomarid,
riigivastased, vargad, abielurikkujad,
tiisikushaiged, hullumeelsed jne. — kes
on langend elu armetumasse mülkasse.
Autor peab nende viletsuste põhjuseks
ühiskundliste olude viletsust ning päri-
vuslisi kalduvusi. See on mürgiline
õhkkund, mis hukutab eneses kõiki.
Kes siit korra välja saand, viivad ene-
sega ühes surmaidud ja hukuvad nende
käs varem või hiljem.

Jakobsoni romaani vormilised oma-
dused jätavad mõndagi soovida, kuid
selle sisulised väärtused on niivõrd suu-
red — sisaldavad niipalju senitundma-

tut miljööd, tegelasi, vahekordi, et nad sunnivad vormilisi omadusi täiesti tähelepanematuks jätma.

Betti Alveri, Reed Morni ja Mart Raua teosed said teise auhinna. Huvitavaks seigiks nende puhul osutub, et kõigi nende romaanide päätegelasteks on naised. Ja huvitav seegi, et need naised tunduvad kõigil ühesuguseina saamatuina ja abituina välises tegelikus elus. „Tõsine elu on neile monstrumiks,“ ütlemine Morni sõnadega. „Elu on neile vaid vormiliselt tutvustet, mida sageli tutvuseks ei loetagi.“ Nende omapära, nende huvitavus, nende eluenergia kulub sisemiste, tundeliste nähtuste üle elades.

Saamatuim naine on kindlasti Raua Helmi (romaanis „Videvikust varavalgeni“), kellest antud kirjanduslik läbilõige on õige väike, nii ajaliselt kui ka iseloomujoontelt. Raud on mitmepool tema passiivsust iseloomustand hääde plastiliste võrdlustega. Ta elu on nagu selitamine lootsikus, mida vool kannab edesi. See on „kõigele kurvastavale vastuvõtlik hing.“

Alveri (romaanis „Tuulearmuke“) naistegelane on tujukas, isemeelik, vaimukas ja algupäratsev — ühe sõnaga pisut terane laps, kes armub vanemasse mehesse, kuid ei leia vastuarmastust, hiljem vastuarmastust leides ei tunne ise enam armastust tolle mehe vastu.

Kõige mehisem, kõige uhkem ja hoolimatum välisilma vastu on Reed Morni Ellu („Andekas parasit“) „Passiivne kannataja-ootaja osa tundus võravõitu ta trotslikule olemusele.“ Kunagi ta ei asetud naistegelaste ossa. Oma trotsi ja kangekaelsusega tuletab see tegelane Jaan Oksa tumedat inimlast

meelde, keda viipab siin-sääl Morni erilaadiline stiilgi.

Kõik need kolm romaani on vaesed väliste sündmuste poolest. Raua „Videvikust varavalgeni“ on mälestuste ja mõtluste kogu, mis läbib mõrsjat ühel suveööl. Alveri „Tuulearmuke“ piirdub kooli ja kodu, linna ja maa vahel käiguga, kuhu erakorralisena lisandub üks piduõhtu ja paar külas-käiku meestegelase poole. Morni „Andekas parasit“ tähistab ära rea õpilaselu nähtusi: kooliskäimise, suvekuude maal veetmise, ülikooli tuleku, korteri vahetamise, mõne kohtangu meestege-lastega, ema surma ja selle järele andumise praktilisele elukutsele.

Kirjanikku omapära või elulikkust ei määra ära mitte üks aine, vaid suurel määral ta esitus- ja väljendusviis. Jakobson üksi saavutab lugeja poolehoidu oma ainega, kuid teised pääsevad mõjule alles omalaadilise väljendusvormi kaudu. Kõige väljakujunenud ja teravkontuurilisem on Morni poolakadeemilikk-teaduslik väljendusviis, stiil, mis annabki tema teosele nii tunduva erakorralise šarmi. Ilma sellefa pole ka Morni raamat kuigi suure väärtusega. Seda sama tuleb ütelda Mart Rauagi kohta, kelle romaan ilma omapärase stiiliga kaotaks kakskolmandikku oma koguväärtusest. Morni ja Raua romaanid koosnevad üksikuist juhtumusist, mis on nagu leivaraasukesed, millel pole eneste vahel muud ühendust, kui et nad on samast aimest, pudenend võib-olla samast leivapätsist. Omapärane stiil osutub selleks peoks, mis nad ühte võtab ja kuhuigi paneb.

Igatpidi võib näha, et Jakobsoni romaan on ühest, teiste romaanid aga sootu teisest kategooriast. Jakobson kujutab tööliste igapäevast halli elu, vaevumist leiva, ülevalpidamise, armastuse, kadeduse, majandusolude, viletsuse ja teiste inimeste tigiduse, ahnuse ja tuhande teise igapäevase elu pisi-asja pärast — teised kolm aga tegutsesvad ühe inimese tundmuste ja mõtete kallal, tõmmates teistest tegelasist ja ajajärgust ainult paar tähelepanekut. Laiaulatuslise romaani kirjutamine ei ole noorel kirjanikul kerge, kui Jakob-

sonil see siiski on õnnestunud, siis näitab see ta erakorralisi võimeid. Ja vastavalt sellele on Jakobsonil olnud ka kõige suurem edu meie lugejaskonnas.

Möödunud romaanivõistlus on mõjunud auhinnasaajaile mitmeti kasulikult. Pääle rahalise auhinna ja autori honorari on nad saanud kirjanduslise tunnustuse osaliseks.

On tähelepanu leidnud igasugusis kirjanduslisis ringkundes, mida harilikult on raske saavutada. Olgugi et romaanivõistlus oli ainult ühe kirjastuse ettevõtte, mõjus see ometi mingi ülemaalse sündmuse ja hindamisena. See on teind käesoleva aasta kirjanduselu palju tugevaks.

A. Roose.

Kogu maailma noorsugu Frensbürgis. Noorsoo Maailmaliidu eeltoõ.

Tuleme veel mõne sõnaga tagasi eelmises „Kevadiku“ numbris puudutatud Noorsoo Maailmaliidu ja Frensbürgi üleilmlise noorsoonädala juure. Frensbürg, vana rüütli loss, nüüdne „noorsookodu“ asub Rhein'i haru Siegi kaldal. Noorsoonädala ülesandeks oli anda „saksa noorsoo kõikidele vooludelle võimalus end välja rääkida ja tutvuneda N. Maailmaliidu ideega.“ Need Inglismaalt välja läinud taotlused on paljudes maades leidnud vastukaja. Frensbürgi kohtamine oli nagu eelproov, pinna uurimine, mil määral kõikide rahvaste ja voolude koostöö üldse mõeldav, sest 1928 a. suvel peab Ommenis Hollandis tulema ametlik Maailmaliidu asutamine.

Kokku oli tulnud umbes 450 noort (neist 150 välismailt, Eestist mag. A. Anni). Väga mitmesugusteist rahvustest grupid kohanesid ruttu. Ümbruskund oli vaimustav. Esimese päreferaadi kandis ette Dr. P. H o n i g s - h e i m „Kaasaja saatust ja rahutahet.“ Ta väitis, kaasaja rahvad seisavad võõrastena üksteise ees. Kuid noorsugu pole veel tardunud süsteemi tangide vahele, tema peab jätkama võitlust inimsugu lõhvikärstivate olukordade vastu. Tuleb võidelda jõupingutustega, otsustav olgu üldsus, mitte iga üksiku mina.

Konverentsi pääväärtus oli neli tööringi.

Nädala lõpul esitasid need oma töötulemused resolutsioonidena üldkoosolekulle. Resolutsiooni sisu on väga kaugelhaarav. Kasvatusküsimust käsitav ring väitis: Kasvatus on olulisem tegur rahulikus ülesehitustöös. Eesmärk — inimene, kes kõige omapärase arenemise juures oma jõu vennalikult kogu ilma hääks tööle rakendab. Suureks kaasaaitajaks oleks siin üleilmlise kooli parlamendi asutamine (vastaks Rahvasteliidule), mis oleks moodustatud üksikute riikide kooli parlamentide poolt, viimased aga üksikute koolide parlamentide esitajaist (üksikus koolides on ka meil juba oma parlamentid olemas).

Elureformiringis käsitati võitlusküsimusi alkoholi ja tubaka vastu. Tunnisteti soovitatavaks taimetoitlus ja toorestoitlus, mis ka nädala enda köögis olid läbi viidud. Suurlinna elu tuleks asetada metsakoolidega, laagrieluga, rännakutega, kõrtside asemele tuleks luua noorsookodud (tahetakse ühendust ränduritele ka Eestiga, lubades vastutulekut eesti ränduritele mujal).

Teine päreferaat oli R. K ü s t e r - m e i e r i poolt: „Mis noortsugu senini aheldas, teda tänagi köidab, tema tee edesi.“ Eftekanne selgitas lähemalt noorsoo seniseid rahvusvahelisi suhteid, tähendades, vaimsed inimesed peavad endastmõisteta-vaks kohustuseks oma kitsast ringist kaugemale näha ja ühist otsida. Noored peavad saavutama enda vahel üksmeelt, killus-

tetud olek peab kaduma ühes sõjaidudega.

1. aug. õhtul koguti põleva puuriida ümber. Kirjanik F. v. U n r u h pidas südamliku tulekõne. „Meil peab olema usku, et lahutavad olusuhed kahvatuvad sügava leppimistahte ja vendlusigatsuse ees. Mõelgem kümne miljoni surnu päale ilmasõjast!

Usume Noorsoo Maailmailtu ja töötame selle hääks!”

Noorsoonädala tulemused õigustavad suuri lootusi. Vaatamata rahvuste ja inimeste suurele erinevusele, ühendab siiski kõiki rahvaid suur mõte: täiuslikkuse ja vendluse riik.

Muljeid noorsookarskustööst Tallinnas, Paldiskis ning Haapsalus.

ie tegelikus karskustöös on toonitunud väga sageli keskkohdade (liitude, keskkorralduste) kontaktipidamise tarvilikkust alaorganidega, kohapäälsete karskusorganisatsioonidega, ja seda täie õigusega.

Veendusin selle hädapärasuses veel enam külaskäigul Tallinna, Paldiski ja Haapsalu karskusringele. Käesolev kitsas ruum ei luba loetella selle kõiki põhjuseid. Tähendan ainult niipalju: paljud noorsookarskusringid, mis aasta või paar tagasi asutatud, olid surmale suikund, paljud olid teel samale seisukorrale. Ja seda kõik seepärast, et ei ole hiljem, s. t. päale asutamist, ringe enam külastatud ega nendega tihedamat kontakti loodud, tahaksin öelda, suudetud luua. Ringide tegevuseks on puudunud juhtnõõrid, näpunäited; samuti on tegelased jäänd ilma ühisest vaimustusest töö vastu ja koostöö julgustavast jõust. On tarvilik, et niihästi kohalikud üelinnalised keskkohad (kus need olemas) kui ka E. N. Karskusliit peaksid semestris, ehk siis vähemalt aastas, külastama küll kordki kõiki oma liikmeid. Sel puhul on võimalik pidada nõu ühiselt vajaliku töökava üle, otstarbekohaseid meetode leida ja teatavaks võtta üksteise vastastikke soove. Samuti on see hädatarvilik terve meie noorsookarskustöö ühtlustamise ja objektivse üle-

vaate saamise seisukohalt. Muidu tõesti võib olla opereerime liialt kantsleilandmetega, nagu keegi õpilane tähendas mulle, ja hellitame ilusamaid väljavaateid meie tööst, kui see tegelikult on ja olla võib.

Niipalju üldiselt.

Teie, aatesõbrad, kihavas päälinnas, omaette elavas Paldiskis ja väikses Haapsalus, vabandate mind, kui julgen ühflasi kahtlust avaldada, et teie karskusringest, eriti küll päälinnas, on nagu vähe tõsiseid aatesõpru, kohusetruid ja aktiivseid ringiliikmeid. Ma ei tahaks seda kahtlustust adressida üksinda teile eelnimetetuile, vaid kõigile meie karskusringele. Lisaks ütlen, et seda kahtlustust jagavad minuga ka paljud teised karskustegelased. Seepärast arvan ma — et võiksid kaduda sarnased arvamised, sarnased kahtlused, ja koguni etteheited, — hoolitsegu iga ring selle eest, et tema liikmeid iseloomustaks tõsine ja tugev aateveendumus ja aktiivsus ning kohustundelikkus oma ringi tegevuse ja terve noorsookarskustöö vastu. See on selleks tähtis, et ring võiks areneda edu suunas ja et iga ringi liige võiks tunda ülevamat lõbu olemisest sügavusinimesena, kes ei lepi ainult näilikkusega ega pääliskaudsusega, vaid kes otsib ka asja tuuma ja püüab igasse töösse andumusega süveneda.

Ärge unustage ka seda, et karskusringest tehtagu esmajoones karskustööd ja peetagu silmas seda, et meie sihti ära ei kaotaks, et meie eesmärgiks jääks ikkagi karskusideaal taotlemine. Seepärast viidaugu üldkultuurilised ja teaduslikud küsimused

ühendusse karskusküsimusega, kui neid käsitletakse, ja ka rõõmu ja lõbu juures ärgu unustetagu nõuet karske olla.

Kogu aja olen teile, lugupeetud aatesõbrad, nagu etteheiteid teind, mida ma aga kunagi pole mõelnud teha. Olen tahtnud ainult oma muljetelle tagasi viidata ja oma arvamisi avaldada.

Lubage nüüd, et ma teiega ka üht muret jagan ja teile ärdat kaastundmust avaldan. Ainult ühes asjas. Nimelt selles, et teie kasvatajad, lugupeetud pedagoogid, teile teie töös enam kaasa aitaksid ja teie tegevust oma osavõtuga ja sõbralikkude nõuannetega austaksid. Äga mitte üksinda ei austaks, vaid ka selle vastu tõsiselt huvi ja südamlikkust tunneks ja teie töövilja mitte oma eeskujuga ei hävitaks.

Teie aga, austetud kasvatajad, ärge nende ütluste ja teie kasvandikkude ühisest murest osavõtmise pärast minu üle pahan-dage ega haavuge. Isiklikult pole ma taht-nud kellegi kohta halba ütelda, veel vähem aga nende kohta, kel alati on olnud südame-l meie rahva helgem tulevik ja meie noorsoo igakülgselt täiuslik kasvatus. Haa-vuda võivad ainult need, kellele on kibedat tõtt öeldud.

Kokkuvõttes ütleksin — kuigi esialgu sain üsna pessimistliku mulje meie noor-sookarskustööst kohtadel, eriti Tallinnas, on see nüüd lahtund, kus olen ringreisilt ammugi Tartu tagasi jõudnud ja kus vai-musilma eest lasen uuesti läbi käia oles-kele kohtadel ja vestlusi kaasvõitlejatega, ringide tegelastega. Olen endiselt optimist, kes mõtleb ja loodab meie karskustööle suurt tulevikku ja usub meie noorte raud-sesse tahtesse.

Usus, et teiegi, uued ja vanad aate-sõbrad, jagate minuga endiselt ühiseid mõt-teid, ühiseid arvamisi ja usku meie aatetöö tulevikku, saadan teile vanast Taarast ven-nalikke tervitusi ja tugevaid käepigistusi lahke vastuvõtu eest, äga ka sõprusside-mete kindlustamiseks.

Jällenägemiseni Valgas! Arn. Peets

Veel Noorsoo Karskuskongressist.

E. N. Karskusliit tuletab siinkohal vast-selt kõikidele asjaosalistele meele IV noor-soo karskuskongressi, asemikekogu koos-olekut, n. karskusorg. tegelaste kursust ja kõnevõistlusi Valgas jõuluaheajal 27—31 detsembrini 1927. a. Kongressi ja kursuste kava, kõnevõistluse teem ja muud üksik-asjad on avaldetud eelmises „Kevadikus.“ Liidu liikmed püüdku kohe õiendada oma kohustused liidu vastu (1927. a. liikmemaks, 10 mk. igalt liikmelt, „Kevadiku“ võlad j. m.), et osavõtul segadusi ei tuleks. Võist-lusel kõnelejad püüdku end koolitöö lõpuks liidule registreerida.

Omis asjus.

Kevadiku arved

palub toimetus kõiki koolitöö lõpuks tungi-valt ära õiendada.

Tellijaid,

kelle tellimine käesoleva numbriga lõpeb, palutakse tellimist uuendada. Kooliaasta lõpuni maksab „K“ 25 mk. (№ № 4, 5, 6..)

Kui oleme ükski ja tunneme endid mahajäetuks; kui inimesed ei mõista meid ja keegi ei tule kaasa meie raskeile teile, siis kõneleb loodus meiega. Lumehelbed langevad õrnasti ja just nagu trööstides, tuul paistab ja süleleb meid, päike silib meie päid nagu hää, soe käsi, puud omandavad mõistetavad liigutused, pimedus surub meid südame vastu ja varjab meid nagu ema.

Böhlau.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: kutsenõunik Hans Roos.

Tegev toimetus: Eeva Pedriks, E. Kubjas, H. Rink, L. Urm.

Toimetuse aadress: Tartu, pst. 86, telefon 404.

Toimetuse kõnetunnid: tegevtoimetajal — teisipäeval 2—1/23 } Jakobi tän. 8.
toim. sekretäril — teisip. ja neljap. 1—1/23 }